

Právnícké osoby

Pojem, místo v systému,
typologie, charakteristické rysy

Vznik a vývoj právnických osob I

- Římské právo ani středověké právo neznalo právnické osoby jako obecnou kategorii
- Pojem právnické osoby se utváří s nástupem novověku
- Právnické osoby jako typy a obecný pojem vznikají po několika liniích:
 - A) korporativní povahy (obchodní společnosti)
 - B) nadační povahy (legáty, fideikomisy, nadace, fondy..)
 - C) samosprávné typy (obce, univerzity, profesní komory..)

Vznik a vývoj právnických osob II

- Institut právnické osoby vznikal jako obecný pojem v podmínkách přirozenoprávního myšlení, které bránilo připustit existenci subjektu, odlišného od člověka
- Řešení – teorie fikce
- Druhy teorií fikce – t. personifikace
 - t. fikce ve vlastním smyslu
 - t. transsubstanciace

Vznik a vývoj právnických osob III

- Proces přijetí PO jako reality (právní) - transobjektivizace - vedl k převládnutí teorií reality (PO je chápána jako reálně existující organizačně právní útvar)
- Druhy teorií reality:
 - A) Teorie kolektivní vůle
 - B) Teorie organická (Gierke)
 - C) Teorie technické reality

Charakteristické a identifikační znaky PO

1. Vliv státu a práva na vznik PO
 2. Způsobnost k právům a povinnostem
 3. Způsobnost k právním úkonům
 4. Deliktní způsobnost
 5. Organizační struktura
 6. Název
 7. Sídlo
 8. „Národnost“ (osobní statut)
- Diskusní znak – majetek (majetková způsobnost)

1. Vliv státu a práva na vznik PO

- Právnícké osoby soukromého a veřejného práva
- Vliv veřejné moci uplatňován podle tří principů:
 - - koncesní
 - - legality (registrační, imatrikulační)
 - - volnosti (liberality)
 - - dílčí princip spontaneity

2. Způsobilost k právům a povinnostem

- Dva základní typy:
 - Speciální subjektivita (daná předmětem činnosti)
 - Neomezená subjektivita (shodně s FO)
- Současné pojetí vychází z:
 - subjektivity FO
 - omezení daného povahou PO

(důvod opuštění spec. subj.: ochrana třetích osob před překročením oprávnění osob jednajících jménem PO)

3. Způsobilost k právním úkonům

- Dva typy:

- Odvozená od rozsahu právní subjektivity (podpůrný argument § 20 odst. 2 obč. zák.)
- Omezená jen zákonem

Jednání za právnickou osobu (§ 20 obč. zák.):

- Statutární orgán (jedná v plném rozsahu statutu PO)
- Jiní pracovníci nebo členové...
- Zmocněnci na základě plné moci

Následky překročení oprávnění (§ 20 odst. 2 obč. zák.)

4. Deliktní způsobilost

Nutno odlišit :

- Trestně právní
- Administrativně právní
- Majetkovou (civilní) odpovědnost PO

Nutno odlišit:

- Odpovědnost PO (rozsah)
- Odpovědnost orgánů, členů společníků, zakladatelů atd. PO za delikty primárně přičitatelné právnické osobě

5. Organizační struktura

- Vytváří předpoklady pro:
 - Tvorbu vůle PO
 - - koncepční
 - - operativní
 - Projev vůle PO vně PO
 - Projev vůle PO uvnitř PO
 - Kontrolu činnosti PO (odpovědnost vůči sobě samé a vůči společnosti)

6. Název

- Základní identifikační znak (§ 19b odst. 1 obč.zák.)
 - Požadavek nezaměnitelnosti
 - Povinná součást – ve stanovených případech označení typu PO
- Ochrana názvu PO (§ 19b odst. 2 obč.zák.)

7. Sídlo

- Identifikační znak (§ 19c obč. zák.)
- Požadavky na sídlo:
- Shora registrovaného a skutečného
- Registrované sídlo – skutečná adresa, kde je umístěna správa a kde lze doručovat a osobně kontaktovat

8. Národnost (osobní statut)

- Podrobnosti mezinárodní právo soukromé
- Určuje se podle tří principů:
 - - princip sídla
 - - princip inkorporace
 - - princip kontroly